

Képek Hindenburg 80. születésnapjának megünnepléséről: A frontharcosok felvonulásának zászlóvivő százada.

donság még az esetben sem minősíthető szavatossági hibának, ha megrögzött, vagy már olyan fokú is, hogy komolyan veszélyezteti az állat körül foglalatostudó embereket, feltéve, hogy a vevő ezen rossz tulajdonságokat kellő körültekintéssel sem fedezhette fel a vétel alkalmával. Ha az eladó a vevő fenti kikötésébe belemegegy és erről írásbeli nyilatkozatot ad, akkor a nyilatkozatban szereplő — egyébként nem törvényes szavatossági hibák — tehát ez esetben a rugósság vagy harapósság is a törvényes szavatossági hibák mintájára bíráltnak el. Az ilyen hibákra vonatkozó, külön kikötés esetén a felek a vélelmi időszakra vonatkozólag is meg szoktak egyezni, ha eziránt nem történt megállapodás, akkor a vélelmi idő itt is hat hét.

Még hathatósabb védelemben részesíti a törvény a vevőt az úgynevezett *szavatossági főhibák* eseteiben. Szavatossági főhibának nevezzük azokat a rejtett és lényeges hibákat, amelyeket valamely tételes jogszabály (pl. a fentemlített kormányrendelet) főhibának minősít; a szavatossági főhibákra az idézett rendelet külön vélelmi időszakot állapít meg, amelyen belül, ha a hiba jelentkezik, az a jogi vélelem érvényesül, hogy a hiba már a vétel alkalmával is megvolt az állatban. Ezzel szemben az eladónak joga van bizonyítani, hogy az adás-vétel alkalmával az állat a hibától mentes volt; az eladónak ezen, törvényben biztosított joga azonban ritkán eredményes, mert az egyes szavatossági főhibák vélelmi ideje úgy van megállapítva, hogy a betegségnek a felismerhetőségig való fejlődési idejét rendszerint szorosán fedi.

Igy pl. a *lovak fulladozása* szavatossági főhiba, amelynek vélelmi idejét tízennégy napban állapította meg a törvény: a fulladozás (száraz keh, hörgősség) állandó nehéz lélegzésben, „kehelésben” nyilvánul, amely az állat munkaképességét s ezzel kapcsolatban az értékét is lényegesen csökkenti; ezen bántalom alapoka a tüdők (légzési szervek) vagy a szív idült és gyógyíthatatlan betegségeiben rejlik, mely bántalmak oly-

mérvű kifejlődéséhez, hogy az már idült fulladozásban nyilvánuljon, tapasztalat szerint legalább két heti idő szükséges; így, ha a vevő akár a tizenharmadik napon fedezi fel ezt a hibát, majdnem teljes bizonyossággal állíthatja, hogy a ló már az adás-vétel alkalmával is kehes volt, vagy — ami azonos elbírálás alá esik — a keheség alapoka már akkor is meg volt az állatban. Amint látjuk, a szavatossági főhibák esetében az eladónak igen ritkán sikerül annak a bizonyítása, hogy a szavatossági főhiba, vagy annak közvetlen alapoka az adás-vétel után keletkezett az állatban.

Az 1923. évi február 26-án kelt 1394/1923. M. E. számú kormányrendelet a következő betegségeket minősíti szavatossági főhibáknak:

a) Az egypatás háziállatokra vonatkozólag:

1. *fulladozás* (száraz keh, hörgősség) 14 napi vélelmi idővel;
2. *butacsira* 14 napi vélelmi idővel;
3. *havivakság* (általános belső szemgyulladás) 30 napi vélelmi idővel és
4. *takonykór* 14 napi vélelmi idővel.

b) Szarvasmarha és bivalyra vonatkozólag:

1. a *gümőkór* (tuberkulózis) azon alakja, amely már külső tünetekben (köhögés, nehéz lélegzés, lesóványodás, a nyirokesomók idült duzzanata és dudorzatossága stb.) is nyilvánul, 30 napi vélelmi idővel;
2. az *álgümőkóros bélgyulladás* 30 napi vélelmi idővel.

c) Juhok és kecskékre vonatkozólag:

1. *juhhimlő* 8 napi vélelmi idővel;
2. *rühösség* a gyapjúval fedett testrészekben 14 napi vélelmi idővel;
3. a *mételykór* vagy *tüdőférgességnek* táplálkozási zavarokban (lesóványodásban, étvágytalanságban) nyilvánuló alakja 30 napi vélelmi idővel.

d) Sertésekre vonatkozólag:

1. sertésorbánc 3 napi vélelmi idővel;
2. sertéspestis 5 napi vélelmi idővel;
3. borsókakór 30 napi vélelmi idővel.

A szavatossági főhiba és a törvényes szavatossági hiba között tehát az a különbség, hogy míg az egyes főhibáknál a törvény külön-külön állapítja meg a vélelmi időt, addig a szavatossági hibáknál a vélelmi idő egységesen 42 naphan van megállapítva. Szavatossági főhiba megállapítása esetén a vevő a megállapított vélelmi idő alatt, vagy legkésőbb annak lejártától számított 3 napon belül szóban vagy írásban értesíteni tartozik az eladót, hogy kárigényét érvényesíthesse; egyszerű szavatossági hibák esetében azonkívül a vevőt még annak a bizonyítása is terheli, hogy a szavatossági hiba már a vétel alkalmával is meg volt az állatban. Szavatossági főhiba esetén csak akkor terheli a vevőt a bizonyítás kötelezettsége, hogy ha a hibát csak a vélelmi idő lejártá után, (de legalább 42 napon belül) fedezi fel, illetve hozza az eladó tudomására.

Nem tartozik az eladó szavatolni olyan hibákért, amelyeket az adás-vétel alkalmával a vevő tudomására hozott vagy amelyeket a vevő már ismert. Egész különleges védelemben részesül a vevő az eladóval szemben olyan esetben, amikor az eladó a lényeges és rejtett hibákat csalárdul elhallgatta, vagy leplezte; ilyenkor a vevőt sem a vélelmi idő betartása, sem a bejelentés kötelessége nem terheli. Hibák csalárd elhallgatása vagy leplezése általában a különféle csalások gyakran fordulnak elő az állatkereskedelemben, főképpen a lóvásárokon, ahol a sietség, a vásári zaj nagyban megnehezíti a ló alaposabb megvizsgálását és kipróbálását, azonkívül a csalás tényállását csak ritkán sikerül megállapítani s így az eladók, főképpen a kipróbált kupecsek, nem igen riadnak vissza még a szavatossági főhibák elhallgatásától vagy leplezésétől sem. A csalás csak azon esetben bizonyítható rá az eladóra, ha az állatot ugyanazon hiba miatt már egyszer visszakapta, vagy ha pl. egy sajátnevelésű és először áruba bocsátott lóva korát hamisítja meg; ez utóbbi esetek a ravasz fondorlattal való szándékos megtévesztés tényálladékát teljesen kimerítik. A kor meghamisítása igen gyakori, főképpen lovaknál s részint a ló megfiatalításában, ritkábban annak öregítésében nyilvánul. Utóbbi cél elérésére egyes tejmetzőfogakat előbb és erőszakkal húznak ki, mint azok maguktól kihullanának s ezáltal a csikó $\frac{1}{2}$ —1 évvel idősebbnek látszik. (Ez sokszor észlelhető a pótlóvázason a kupecsek által elővezetett lovakon.) Gyakoribb eset a lovak fiatalítását célzó beavatkozás s ez abból áll, hogy a ló metszőfogait rövidítik, az esetleges harapócsokot (a másodikat, amely 15 éves korban jelenik meg) lecsipik, s az elkopott kupák helyébe mesterséges kupákat vésnek, vagy égetnek s ezáltal az öreg, 14—15 éves lovat 6—7 évesnek tüntetik fel. A szavatossági hibák leplezése is elég gyakori, így pl. a pata repedéseinek kitanasztása, a gyűrűzottség leráspolozása, heveny kötőhártyalob előidézése azon célból, hogy a belső szemgyulladást (havi vakságot) leplezzék; ilyen továbbá a butacsira, fulladozás stb. hibák leplezése. Sőt az is előfordulhat, hogy a vevő mesterségesen idéz elő hibákat a vásárolt lovon, hogy a vételt felbonthassa, vagy hogy az eladót árendményre bírja.

Minden olyan esetben, amikor a csalás (hibaleplezés) nyilvánvaló, a vevő az eladót minden értesítés mellőzésével egyszerűen perbe hívja, egyébként pedig a vélelmi idő lejártától számított három napon belül a hiba fenforgásáról értesíteni tartozik az eladót; az értesítéssel egyenlő hatályú a keresetindítás, az eladó perbehívása, vagy az előzetes bizonyítási eljárás kérelmezése. Az értesítésben a vevő tudomására hozza az eladónak, hogy a tőle vásárolt állat milyen szavatossági hibának minősített fogyatkozást talált, esetleg egy állatorvosi bizonyítványt is mellékel, egyben pedig felhívja az eladót az adás-vételi szerződés felbontására. Az utóbbi felbontása esetén mindenik fél visszaadja azt, amit a másiktól kapott, tehát az eladó visszaadni tartozik a vételárat annak törvényes kamataival, a vevő a vásárolt állatot esetleges szaporulatával (pl. hasas tehén vétele esetén az időközben született borjút is vissza kell adni). A vevő azonkívül a járlat átiratásának (forgalmi adót), az állat szállításának, tartásának, megvizsgálásának, esetleges kezelésének a

költségeit is követelheti az eladótól; viszont a vevő az időközi haszon megtérítésére kötelezhető, ha az állatot tényleg használta vagy veszély nélkül használhatta volna. Pl. ha a vevő az egy szemre havlyvak lóval akár magának vagy bérbe fuvarozott, ennek jövedelme az eladót illeti, ha pedig a lovat nem dolgoztatta, az eladó az így elmaradt jövedelem megtérítését szintén követelheti a vevőtől, ez a haszon azonban rendszerint egyenértékű az állat tartási költségeivel s így kiegyenlítettnek tekinthető. (1923: X. t. c. 7. §.) Végül megállapítja a törvény a szavatossági hibák miatt támasztható követelések elévülését, amely a szavatossági idő leteltétől számított 15 nap alatt áll be.

Az állatforgalmi szavatossági törvény és helyes értelmezésének ismerete úgy a lovas, mint a gyalogos csendőr számára igen fontos, mert az állattartó gazdák gyakran fordulnak hozzájuk ilyenféle tanácsokért; a helytálló felvilágosítás és jó tanács pedig nem egy esetben tartotta vissza a feleket az áldatlan és sokszor kétes kimenetelű költséges pereskedéstől, amelynek már nem egy tanya esett áldozatul.

Légvédelem.

A jelen kor legizgatóbb katonai kérdései a légi hadviselés lehetőségei körül forognak.

A világháború befejeztével a harci aviatika még gyermekkorát élte, de azóta sok történt. A világ nagyhatalmai minden igyekezetüket annak fejlesztésére fordítják.

Külföldön nemcsak a katonai szakirodalom foglalkozik vele; a napisajtó naponta közöl érdekes híreket, melyek összességéből — minden elfátyolozási igyekezet dacára — a mai helyzetnek eléggé tiszta képe bontakozik ki.

Illusztráció képen ime a külföldi napisajtó két híre:

„Az Egyesült Államok leszerelnek! London aug. 16. A Daily Mail a következő információt közli: Az Egyesült Államok légügyi miniszteriuma a bombavető repülőgépek egy új típusát készülő kipróbálni.

Nagymennyiségű bombákon kívül ezen repülőgép 10 golyószórával van felfegyverezve, melyek közül négy egy tornyocskában van fedezve.

Ezen „Super-Cyclope“-nak nevezett gép rendkívüli gyorsaságot képes kifejteni és több mint 1000 lóerejű motorokkal van ellátva.

Súlya, teljes harci felkészültségben kb. nyolc tonna.

„Repülőgépek álcázása. London aug. 17. New-Yorkból jelentik a Reuter-ügynökségnek: Miközben az Ile de France postagőzös ma New-York felé közeledett, a napsütötte fedélzeten tartózkodó több száz utas nem kevésbé volt meglepetve, amidőn egy hadi repülőgép közvetlen a hajóhoz érve hirtelen teljesen fehér füstbe burkolózott, mely nem oszlott szét, csak néhány perc múltán.

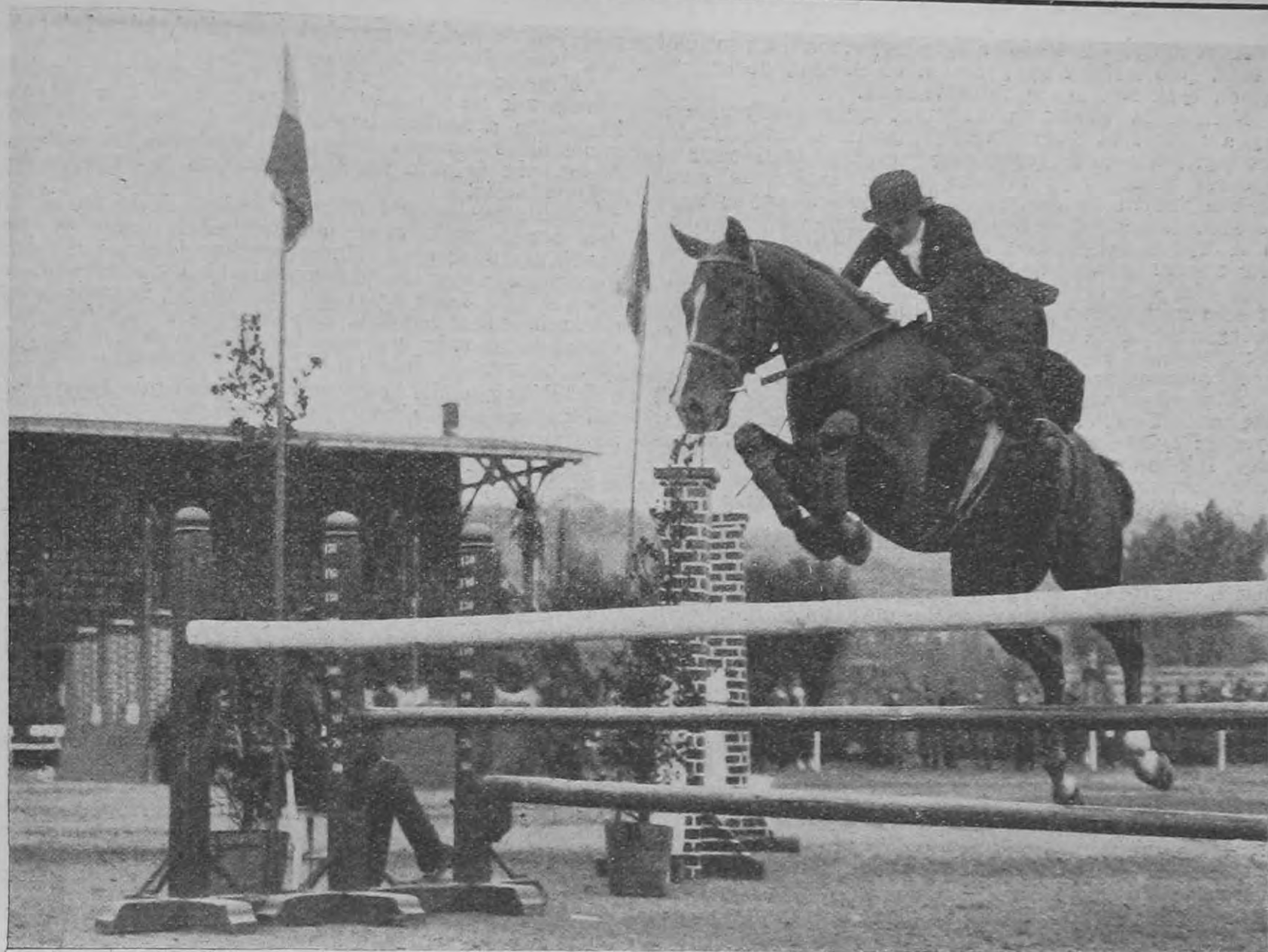
A hadvezetőség ily módon próbál bizonyosságot szerezni, hogy egy repülőgép képes-e magát egy üldöző hajó látköréből kivonni. A füstfüggöny arra szolgál, hogy zavarba hozza a hajó tüzérségét.

A harci aviatika tehát alig tíz év alatt nagyot fejlődött.

Vele párhuzamosan a légi védelem igyekezik lépést tartani, ámbar itt is, mint minden téren, a támadó van előnyben és pedig annál is inkább, mert az aviatika reális alapokon fejlődik, míg a légvédelem nagyrészt feltevéseken alapul. Így pl. lehetetlen a légvédelmi tüzérségi lőteória helyességét béke időben valóban repülő célokra kipróbálni.

A hadi aviatika természetesen élénken figyeli a légi védelem készülődéseit, hogy azok hatását ellen-súlyozza.

1914-ben a tüzérségi tűz addig ismeretlen hatásúnak bizonyult. A csapatok hekatombái estek áldozatul a helytelen taktikának. Mivel számolhatnak a repülőgépek a tereptüzérségtől a jövő háborúban? Mert köztudomású, hogy mindenütt rendkívül iparkodnak a légi védelmet tökéletesíteni; ami nagyon is érthető,

Képek a margitszigeti országos lovasmérkőzésről: Pauly Hartmanné, a díjugratás B. kategória női győztese.

mert a repülőgép a jövő vegyi-háborújának képezi alapját.

A hydrogénnel töltött ballonoktól — szabadon vagy megkötve — el kell tekinteni, mert túlnagy célt képeznek, melyet felderítésre alkalmas távolságon belül minden valamire való légvédelmi ágyú biztosan szétrombol.

Ami a repülőgépek lövetését illeti, 1914 és 1915-ből nincsenek adatok. 1916-ban 60 repülőgépet lőttek le, egyre 11.000 tüzérségi lövést számítva. 1917-ben 120-at ugyanolyan arányban. 1918-ban 220 lelőtt gépnél egyre 7000 lövés esett.

A légvédelmi tüzérség ezen eredményeket kezdetleges eszközeivel érte el, amikor még altiméter (magasságmérő) nem állott rendelkezésre.

De fegyverlövédék által leterített repülőgép sem volt ritkaság 1914-ben.

Azonban a légvédelmi ágyú hatását nem a lelőtt gépek száma szerint kell megítélni. A légvédelmi ágyú elsősorban azért szolgálhat, hogy bizonyos légűrben az ellenséges repülőgépek szabad mozgását megbénítja.

A légvédelmi ágyúnál fennáll azon paradox állítás, hogy hatása annál inkább növekszik, minél kisebb a precizitása; vagyis megfordítva: minél nagyobb a szórása.

A légvédelmi tüzérség tökéletesítése óriási léptekkel haladt előre. Azt lehet állítani, hogy ma legalább 10-szer jobb találati statisztikát lehetne elérni, mint a háború utolsó évében. Akkor 5000 lövedéket számítottak egy repülőgép ellen, — ma már csak 150-et!

A hatás a szórási töleséren belül alkalmazott minél sűrűbb lövedék-tömegben alapszik, valamint a leadott lövések gyors egymásutánjában. Tehát gyors lövés és kiadás!

A légvédelem megszervezésénél a következő szempontok mérvadók:

A légvédelem vagy a levegőben repülőgépek által, vagy a földről irányított tüzelés által történik.

A földről irányított tüzelés lehet kétféle: vagy a csapatok által önvédekezésre leadott tűz, vagy külön e célra felállított légvédelmi tüzérség tüze.

Ami a csapatok tüzelését illeti, arra nézve a következő alapelvek vannak elfogadva:

Minden harcászati egység (zászlóalj, ütegcsoport) legyen képesítve a légvédelemre. Minden zászlóaljhoz egy nehéz gépfegyverszakasz legyen beosztva, 12 vagy 13 mm. kaliberű kb. 25 grammos lövedékekkel, mely úgy nagy távolságra a földön hatni, mint légvédelemre is képesítve legyen.

Ami a gyorstüzelésű táborig löveget illeti, szükséges, hogy lehetőleg 65—70°-os szögben lehessen emelni. Megfelelő löszerral 7500 m. magassáig és még feljebb lehet hatásos légvédelmi eredményre számítani. A megfigyelő műszerek hiányos voltát a lövetés sűrűségével lehet pótolni.

Ilymódon a csapatok is részt vehetnek a légvédelemben — ami a háborúban még nem létezett.

Ami pedig magát a légvédelmi tüzérség löveget illeti, csak annyit mondhatunk egyelőre róla, hogy technikailag teljesen meg van oldva. Száz új találmányú légvédelmi ágyútypus áll rendelkezésre és ki tudja, hogy még hány száz lesz holnap? A jövő háborújának nyomása alatt pedig még sok minden fog megszületni.

Ebből kitűnik, hogy a középső zónában 2000-től egész 5000 m. magasságban az ellenséges vonalak fölött repülőgép ki van téve a nehéz gépfegyvereknek, minden kaliberű táborig tüzérségnek és a légvédelmi tüzérségnek is. A felső zónában 5000-től egész 8000 m.-ig még mindig elérhető úgy a táborig, mint a légvédelmi tüzérség által. A repülőgépet semmi sem védi, — a manőver sem — mert a megfigyelő műszerek önműködően játszva jelzik mindenkor állásponjtját,

A repülőgépek tehát a gépfegyverek hatása elől 5000 m. fölé lesznek kénytelenek emelkedni, de biztonságban csak 8000 m.-en felül vannak.

Mindehhez hozzájárul a repülőgép érzékenysége úgy a motort és benzintartályt, mint a személyzetet illetően. Ha nem is lehet még páncélos hadi repülőgépekről beszélni, de minden esetre azokat is megfelelően védeni kellene, mint a különböző egyéb hadi szereket. (Tank, páncélvonat, páncélautó stb.)

A légi hadviselésben két fő mozzanatot különböztetünk meg: a légi támadást és a légvédelmet.

A támadás célja egyelőre felderítés, vagy bombavetés; később talán csapatszállítás is. A repülőgépek gépfegyverei csak a szorosan vett légi harcra szolgálnak ellenséges repülőök ellen.

A védelem módja lehet aktív és passzív.

A passzív védekezési módokat a földi csapatok alkalmazzák ott, ahol másképpen nem védekezhetnek. Ilyenek: éjjeli menetelések és szállítások, nappal menetelés fák alatt, fásorokban, erdőben, vagy ahol fák nincsenek, sok kisebb oszlopba szétosztva.

Az aktív védekezés a légtérben vagy a földről történik.

Repülőgép ellen a leghathatósabb fegyver ugyan-csak a repülőgép. Miután azonban ezen fegyvernem még nem áll oly nagy mennyiségben rendelkezésre, hogy a reá várakozó sokféle más feladaton kívül mindenütt kéznél legyen, ahol légitámadás elhárításáról van szó, egyéb védekezési módszerekről is kell gondoskodni.

A csapatok kezdetben természetesen a rendelkezésükre álló lőfegyverekkel igyekeztek a repülőök ellen védekezni, de számottevő eredmény nélkül. A repülőök ellen tehát külön fegyverre volt szükség; így keletkezett a légvédelmi tüzérség, amely részben a mozgóharcban talál alkalmazást stratégiai pontok védelmére, de főleg a háttérre nézve bír nagy fontossággal.

Amelyik háborús fél előbb lesz képes légi erejét teljes mértékben kifejteni, azé lesz alkalmasint a győzelem. Csak alkalmasint, mert még nem tudni, nem-e fog a megtámadott fél eredményesen védekezni és nem-e támadnak komplikációk más hatalmak közbelépése folytán.

Vegyünk azonban egy egészen egyszerű esetet, melyben mindkét fél légi ereje még nincs teljesen kifejlődve, tehát földi hadseregét is igénybe akarja venni a háború kérdésének eldöntésére.

Mindkét fél a lehető leggyorsabban fel fogja használni az e célra már készenlétben tartott légi csapatait és vegyi fegyvereit, hogy az ellenfél mozgósítását zavarja, hátráltassa, megbénítsa, megakadályozza. Ezen légi flottáknak nem az a hivatásuk, hogy egymás ellen csatázzanak, tehát igyekezni fognak egymást elkerülni, hogy feladatukat végezhessék.

Miután minden előrelátó hadvezetőségnek az összes államok mozgósítási központjait ismernie kell, amelyekkel netalán háborús dolga akadhatna, nem lesz nehéz dolog előre megállapított terv szerint ezeket megtámadni és néhány órán belül az ellenségeskedés kitörésétől számítva gáz alá helyezni. Az ellenféltől ugyanezt feltételezve, könnyen ki lehet számítani, hogy hol és honnan várhatók légi támadások, ami lényegesen megkönnyíti a saját légi flotta irányítását.

Ha a támadó légi flotta kedvező körülményekre talál, mi fog történni? Magasabb parancsnoksági és felsőbb hatósági épületek, laktanyák, repülőtelepek, hadi- és csapatszállító hajók, légvédelmi és egyéb ütegek, erődítmények, vasúti gócpontok, posta-, táviró-, telefon-, és rádióhivatalok, ruha- és fegyvertárak, élelmezési raktárak, katonai üzemek, hadianyaggyárak, bányák, autógázvezetők és javítóműhelyek, nagy mezőgazdasági üzemek stb. stb. egy éjszaka folyamán az egész ellenséges birodalomban úgy el lesznek „gázzal árasztva”, hogy ott minden élet megszűnik. Azután már nem kell egyebet tenni, mint időközönként a gáz pótlásáról gondoskodni és csapatképződéseket gázbombákkal és gázessóval megakadályozni.

Ha nem is nyúl senki mindjárt a legvégső eszköz-höz, hanem csak altató és bénító gázokat használ, azok is elegendőek a régi értelemben vett mozgósítás megakadályozására. Ha azonban ezek nem bizonyulnának elegendőeknek, akkor senki sem fog habozni

mérgező és gyújtó szereket használni, bármint szóljanak is a békebeli megállapodások.

Mint további folyamat, a helységek „elgázosítása” következik izgatató gázokkal, melyek elől a lakosság kénytelen a szabad természetben és az egyedülletben menekülést keresni, miáltal a rendezett polgári élet megszűnik és vele együtt a munka, a termelés és az utánpótlás is.

Épületek- vagy erődítményekben, hajókon és minden egyéb csukott és földalatti helyiségekben vagy egyéb búvóhelyeken tömegesen tartózkodni lehetetlen lesz, mert a gáz oly tömegekben és oly sűrűn fog rajtuk feküdni, hogy a levegő nem férhet hozzájuk, tehát a gázalarc sem használ. Egy közepes város ily értelmű elgázosítása már ma sem tartozik a vegyi technika előtt a nagyobb feladatok közé.

Világos tehát, hogy már a mozgósítás lehetetlenné válik, ha nem sikerül az ellenséges repülőket elhárítani.

Mint hogy a saját repülőgépeknek elsősorban hasonló támadó munkát kell az ellenséges birodalom területén végezni, legfeljebb másodrendű légierők állanak a helyi védekezés rendelkezésére, ami nagyarányú ellenséges támadáskor alig lesz elegendő, mert a jövő háborúban nem egyes repülőgépekkel vagy rajokkal, hanem repülő seregeivel kell számítanunk, melyek megfelelően hatványozott pusztító, romboló vagy legalább is bénító vegyiszerek tömegeivel fel lesznek fegyverkezve.

A helyi védekezés, tehát elsősorban a légvédelmi tüzérség feladata lesz.

Am lássuk, hogy egy modern állam légvédelmi tüzérsége miképpen fog ezen feladatnak megfelelni?

Ez a technikai felkészültségén kívül a rendelkezésre álló tüzérség mennyiségétől függ. Haw amerikai őrnagy azt mondja, hogy „A parttüzérség, mint légvédelmi tüzérség büszke lehetne, ha oly eredményesen volna képes az amerikai városokat ellenséges repülőök ellen megvédeni, mint a francia légvédelmi tüzérség megvédte annakidején Párisot.”

Ezen gyakran megismételt mondással azonban nincs a dolog lényege kimerítve.

Az amerikai kontinens partjainak teljes elzárásáról épp oly kevéssé lehet szó, mint egy ország egész határának elzárásáról.

Egyes erődített helyeket pedig a repülőgépek könnyen elkerülhetnek, vagy pedig nagy magasságban átrepülhetnek rajta (éjjel, ködös vagy boros időben), hogy támadásukat a kitűzött célra végrehajtsák. Ennélfogva a légi tüzérségi védelem csakis helyi jelentőségű lehet és elsősorban a mozgósításra nézve legfontosabb pontokra fog szorítkozni.

Igy is elég tekintélyes tüzérségre lesz szükség.

Vegyünk csak az ország fővárosának légvédelmét, ahonnan a honvédelmet irányítják, tehát a legfontosabb mozgósítási központ.

Vauthier francia parancsnok szakvéleménye szerint a légvédelmi tüzérség első vonalát 25 km.-nyire kell a megvédendő pont elé helyezni, amely zónán belül több védelmi vonalat kell berendezni. Ez első pillantásra nem mond sokat, de tényleg hatalmas tüzérségi felkészültséget tételez fel.

Egy közepes (15 km. átmérőjű) város szélétől 25 km.-nyire előretolt első légvédelmi vonal egy 200 km. hosszú körvonalat jelent, melynek hathatós megszállására legalább 60 ütegre van szükség. Ez azonban csak az első vonal, hol van a második és harmadik vonal? És csak egy város, hol van a többi és egyéb fontos pontok?

Ezen rövid számítás mutatja, hogy mily nagyarányú előkészületekről van szó. A légvédelmi tüzérség tehát óriási fejlődési lehetőségek előtt áll, ha a helyi légvédelmi kérdés nem lesz másképpen megoldható.

A nagyhatalmak légi védelme is csak nagyon kezdetleges állapotban van, legalább ami a védelmet a földről illeti.

Ezen védelmet illetően még a felfogások sem tisztultak, mint azt a különböző államok légvédelmének szervezése mutatja. Míg pl. Angolország mozgó légvédelmi hadosztályokat állít fel, az Egyesült Államokban mozgó ezredekén kívül már partvédelmi (tehát territoriális) ezredek is vannak, addig Olaszországban tisztán csak territoriális a légvédelem szervezése.

Képek a margitszigeti országos lovasmérkőzésről: Schaurek Ottmár huszárfőhadnagy, a díjugratás B. kategória férfi győztese.

E három különböző felfogás közül Olaszország rendszere látszik előnyösnek.

Ha a csapatok az aktív légvédelemre önállóan lesznek képesítve, amenyiben a gyalogság légvédelmi gépfegyverosztatokkal, a tüzérség pedig gyorstüzelő légvédelmi ütegekkel lesz ellátva és ami a fődolog, úgy a légvédelmi gépfegyverosztatok, mint ütegek „szakszerűen kiképzett személyzettel“, megfelelő felszereléssel és lőszerrel fognak rendelkezni, akkor a csapatoknak nem lesz szükségük külön légvédelemre.

A légvédelmi csapatok tehát elsősorban a hátszország mozgósítási és forgalmi gócpontjainak védelmére lesznek hivatva, ami az olasz rendszerben kifejezésre jut.

Ezen rendszer egyszerre mind a légvédelmi csapatok létszámának pontos meghatározására is alkalmas, aszerint, hogy mi mindent kell repülőtémadások ellen okvetlenül megvédeni. Már a katonailag legfontosabb pontok teljes légvédelme is oly rendkívül nagy tüzérségi előkészültséget igényelne, amelyet még a leggazdagabb nagyhatalmak is alig engedhetnek meg maguknak.

A légvédelem kérdése eszerint még oly nagyszámú légvédelmi csapatok felállítása által sincs teljesen kimerítve.

A légvédelem oroszánrésze mindenesetre a légi flottának van fentartva.

Miképen védekezzenek azonban a kisebb és szegényebb sorsú államok, amelyek nem képesek sem nagyszámú légvédelmi csapatokat, sem nagy légi flottát tartani?

Azok az általánosan kötelező nemzetvédelmi törvényben keresnek menedéket, amely törvény értelmében a katonai hatóságok már békében megszervezik és kioktatják az ország lakosságát, hogy miképpen kell szükség esetén a légi és vegyi háború fegyverei ellen passzív módon védekezni és a nemzet életét fentartani. Erről legközelebb.

P—y —V.

A bolsevizmus és Mussolini.

Irta: SZLADEK BARNA százados.

A bolsevisták olyan elméletet akartak a gyakorlatba átültetni, amelynek megvalósítása az általuk szükségesnek tartott nagy vérengzés és alig elképzelhető rombolás dacára is teljesen esődöt mondott.

Az út, amelyen Moszkva elindult s amelyen ma is halad, világveszedelmet jelent. Nem fantasztikus távolságban lévő veszedelmet, hanem olyat, amely máris itt van közöttünk, amely a kínai, bécsi, párisi eseményeken keresztül kezdi felnyitni Európa álmos, rövidlátó szeméit. Ennek a veszedelemnek az elhárítása nemcsak a vagyonuktól megfosztott nagybirtokosok és fényűzős, pompatelt életüktől elszakított cári udvaroncok érdeke, hanem érdeke azoknak a proletároknak is, akik tíz évvel ezelőtt barrikádokat emeltek Petrográd külvárosában, hogy a Kerenszkij támogató és Krasznoj tábornok vezette kozákok előnyomulását feltartsák s akik, ha ma a „burzsujuralomtól“ felszabadított országukban annyit akarnak keresni, mint amennyi a Mussolini „terrorját“ nyögő olasz proletártestvéreiknél létminimum gyanánt van megállapítva, — akkor erősen túlórázniok kell.

Túlórázás! — A kommunista elveknek az az egyenes kigúnyolása sehol sincs annyira elterjedve, mint Oroszországban.

Nem a Wrangel emigránsok agyában megfogamzott kitalálás ez, hanem azoknak a többnyire szociálista pártokhoz tartozó különböző nemzetiségű politikuskoknak, írónak, sőt munkásvezéreknek száraz és a rideg tényeket feltáró beszámolója, akik nem voltak hajlandók hitelt adni azoknak a híreszteléseknek, melyek Európában a szovjetoroszországi állapotokról közszájon forogtak s személyesen akartak a valóságról meggyőződni. A valóság pedig azt eredményezte, hogy a legtöbb nyugati államban még a szociálisták

tulnyomó része is megtagadott minden közösséget a kommunistákkal. Bizonyítéka ennek egy magyarországi szociálista képviselőnek az a kijelentése is, amely így hangzott el: „A bolsevizmus a mi legnagyobb ellenségünk”.

Amikor tehát a bolsevizmussal foglalkozom, nem a kapitalisták és volt cári tisztek szemüvegén keresztül vizsgálom a helyzetet, hanem azokra támaszkodom, akik hosszú éveket töltöttek a cári börtönökben vagy szibériai száműzetésben és azokra, akik a dolgozó tömegek érdekében valamivel többet tettek, mint a ravasz örmény, Stálin, akinek Lenin halála óta a legnagyobb hatalma van Oroszországban, avagy a lengyel származású Dzerzsinszky, aki a hírhedt cseka vezére volt. Ilyenek: Ramsay Macdonald, az angol munkáspárt feje, Avksentjeff és Melgunov szociálista írók.

Sokan vannak még kívülök, akikre egyáltalában nem lehet ráfogni, hogy a reakció vagy pláne a Romanovok újra trónrajuttatása érdekében fejtenék ki propagandát.

Egy könyv került véletlenül a kezembe, címe: „A vörös terror Oroszországban”. Ha ez a könyv nem a szociálista Melgunovtól származnék, akkor, mint rémmesék fantasztikus gyűjteményét már az első húsz-harminc oldal elolvasása után félretettem volna.

Borzalmas adatokat tár fel ennek a szociálista írónak a munkája. Leírja részletesen és hiteles adatokkal igazolja mindama tömeges kivégzéseket, amelyeket a cseka részint felülről jövő hivatalos parancsokra, részint anélkül végrehajtott.

Nem akarom ezt a cikket a források részletes megjelölésével, idézetekkel és számokkal unalmassá tenni. Az intelligenciát nem egyenként, nem kis csoportokban, hanem a szó szoros értelmében tömegesen gyilkolták le. A forradalom vezérei azt mondják, hogy a forradalom érdeke követelte a vérfürdőt. Ám jó! — De, aki az eseményeket figyelemmel kíséri, az idők folyamán igen érdekes jelenségeket tapasztalhat a bolsevik terror dühöngésénél. Az első időszakban csupa főpap, tábornok, nagybirtokos, magas állami funkcionáriusok szerepelnek az elítéltek között. Ezt követi a személyes bosszúk-periódusa, amikor legtöbbször minden komoly ok nélkül tisztek, altisztek, kisebb állami hivatalnokok, bírák, jegyzők, ügyvédek, végrehajtók stb. kerülnek puskacső elé. Mikor azonban a részint kipusztított, részint külföldre menekült intelligencia soraiban nagy rések támadtak, hirtelen nagyot változik a helyzet.

A szovjetvezetőség, mikor már hatalmát megszilárdította, kezdi mindjobban érezni az intelligens elem hiányát. Az állami gépezet nem mozog és a népbiztosok elkövetnek mindent, hogy a még megmaradt hivatalnokokat, intellektuelleket magukhoz édesgessék.

Mi történik a forradalmárok, a proletárok között?

A forradalmi proletáriátus, amely Leninéket uralomra segítette, lassanként rájött arra, hogy anyagi helyzete rosszabb, mint volt a cárizmus alatt. Felhorkant. Igen, de csak magában méltatlankodhatott, a szavát már nem emelhetette fel nyíltan, mert az elégedetlenség, mint forradalom szent joga csak 1917 novemberében volt érvényben. A hatalom most már teljesen a cseka és vörös hadsereg kezében van, amely könyörtelenül lecsap az alulról jövő megmozdulásokra.

Amikor a kronstadti matrózok, akik egyébként igen nagy szerepet játszottak a bolsevikiek uralomra segítésénél, úgy találták, hogy sorsuk nem sokban változott és elégedetlenségüknek felkelés formájában adtak kifejezést, — megismerkedtek elvtársaik géppuskáival.

Ameddig a forrongások a cári uralom vagy az azt követő Kerenszky kormány ellen irányultak, joga, sőt kötelessége volt a proletáriátusnak panaszait, követeléseit az utcára is kivinni. Megbocsájthatatlan bűnné vált ez azonban akkor, amikor a Leninék helyzete megerősödött és a nép ellenük merete felemelni szavát.

Hiszen, ha okvetlenül szükséges volt, hogy az egyházi ereklyék, templomi dísz tárgyak elrablása ellen tiltakozó papokat halomra lövöldözzék, ha elkerülhetetlennek látszott a szovjet szemében, hogy volt tiszteket és altiszteket előzetes eljárás nélkül, csak azért, mert tisztek vagy altisztek voltak, örökre elnémítsanak, — mivel, hogyan tudja a világ gondolkodó és még nem teljesen vadállati nivóra süllyedt proletáriátusa előtt igazolni a szovjet, hogy miért kellett több,

mint 1500 matrózt legéppuskázni Kronstadtban. Öt-százat az összeütközés alkalmával, — ezt még valahogy meg lehet érteni, de kb. ezret akkor, amikor már lefegyverezve, ártalmatlanná téve egy kaszárnya udvarára hajtották őket, ezt már nehéz igazolni!

Csupa proletárt, csupa közkatonát gyilkolnak, akik pedig annakidején a forradalmárok legerősebb támaszai voltak!

De ez nem izolált jelenség.

A cseka most már nem a proletáriátus érdekében végezte hóhérmunkáját, hanem saját létfenntartásának és azoknak az érdekében, akik hatalomra kerülve a legyilkolt vagy elüldözött arisztokrácia és polgárság helyett, teljesen új osztályt növelték ki magukat, akik pénzben és mindenféle földi javakban bővelkedve, éppen olyan magasra kerültek az igazi szegények fölé, mint a régi cári idők grófjai és nagyhercegei. Természetesen különböztek ezektől. Egyedüli közösség, ami ma a szovjetnépbiztos és a munkás között van, hogy ez is meg amaz is szurtos. A munkás a nehéz munka következtében, a népbiztos pedig a tisztasági és higiéniai érzék hiánya miatt.

A kronstadti matrózok után sűrűn kerültek sorra olyan áldozatok, kiknek ósapjuk is vagy földhözragadt szegény földműves vagy robotoló munkás volt.

Néhány, a kronstadtihoz hasonló eset:

Amikor 1919-ben az ellenforradalmi alakulatok Odessza felé közeledtek, a vörös terror valósággal tébolyt fajult. Az ottani cseka vad dühe egész családokat irtott ki, ha a familia valamelyik tagja az ellenforradalmárokkal való paktálás címén a legesekélyebb gyanúba keveredett. Az odesszai munkásság a vért megsokalva, tiltakozó gyűlésre gyűlt egybe. Még alig voltak néhány százan együtt, amikor vörös katonák szuronyrohammal kergették széjjel őket.

Ugyanazon év márciusában Asztrachánban sztrájkba léptek a munkások. Gyűlésükön nyugodt hangon tárgyalták nehéz anyagi helyzetüket, a túlalacsony béreket, amikor egyszerre géppuskás vörös katonák és kézigránátos matrózok fogták gyűrűbe a munkásgyülekezetet. A szétoszlásra irányuló első felszólításnak vonakodtak eleget tenni. Második felszólítás helyett már kézigránátok röpültek a tömegbe, kattogni kezdtek a géppuskák és ez a kattogás felfogta azután azokat a halálordításokat, melyek a körülvett, menekülni már nem tudó szerencsétlenek szájából felhangzottak. Itt is közel kétezer áldozatot követelt a vörös terror. Kizárólag a munkásság köréből.

Tiraszpolban elárulták a vörös csapatokat. A városban minden élő lényt kiirtottak.

A vörös hadsereghez és a csekához tartozók mindjobban eltávolodtak a dolgozók tömegétől és azóta, amióta az ellenforradalom veszélye Wrangel és más tábornokok részéről nem fenyeget, sokkal erősebben érzi az orosz proletáriátus a vörös terrorcsapatokat, mint annakidején a cár kozákjait.

A Déloroszországban dolgozó csekák egyik vezére, Peters, arról volt nevezetes, hogy naponta legalább tíz embert küldött a másvilágra. Maga puffogtatta le őket pisztolyával. Nyolc éves fattya ott volt ezeknél az exekúcióknál mindenütt nyomában és folyton nézte az apját: „Apám, hagyj engem is löni!” Úgy, mint amikor egy másik gyerek arra kéri az apját, hogy hozzon neki vásárfiát.

Sebastopolban agyonlőtték az összes kikötőmunkásokat, mert a Wrangel csapatok behajózásánál segédkeztek. Gondolkodás nélkül végeztek A. P. Lurjéval, egy régi szociálistával, csak azért, mert mint lapszerkesztő egyik cikkében a cseka módszerét kifogásolta. 1921-ben Saratowban a szociálforradalmárok, Jekaterinoszlávban a vasutasok jutottak az asztracháni munkások sorsára.

És ha a vértengerre „a forradalom érdekében” csakugyan szükség volt, — vajjon szükség volt-e arra is, hogy nem elégedtek meg az egyszerű kivégzésekkel, az agyonlövészel, a felakasztással, a vízbefojtással, — miért kellett a kínzásoknak olyan szörnyű fajtáit feltalálni, melyeknek hallatára a cinikus, fásult lelkek is összeborzongnak!?

Csak egy-kettőt ezek közül:

Mikor az önkéntes hadsereg a bolsevikieket 1919 augusztusában Kiewből kiszorította, az egyik pincében

127 olyan holttestet találtak, melyeknél a fejek kivétel nélkül pörölyökkel és bunkókkal voltak szétroncsolva. A temetőben régi sírkeresztekre élve szegeztek ellenforradalmár vagy kémgyanús egyéneket. Az úgynevezett kínai eseka specialitása volt a következő módszer: A falhoz kötözött elítélt meztelen hasához hozzáillesztettek egy vasesövet. Ezt a vasesövet kissé ferdén tartották és abba egy élő patkányt dugtak. A vaseső nyílását most dróthálóval elzárták. Az éhes patkány elkezdte a szerencsétlen elítélt hasát rágni és ha abbahagyta a rágást, tüzet tartottak a cső alá, aminek következtében az ugyancsak megkínzott állat valósággal belefúrta, belefalta magát az áldozat testébe. Ez órákon át, de olykor másnapig is tartott és mindannyiszor természetesen a legkínosabb halállal végződött.

De minden esekaparancsnok dicsékedhetett valami egészen új, valami egészen különleges módszerrel.

Charkowban a fogoly csuklóit körül felvágták a bőrt, azután azt az egész kézfejről leszakították. Woronesben szegekkel kiveret hordókban gurították áldozataikat a rendesen részeg esekisták.

Elég!

Bár olvasnák ezeket a sorokat azok is, akik a Marx tanainak csak az elméleti részeit ismerik és az „isteni nép” megmozdulásait csak a régi, évszázados idők glorifikált fényében látják!

Végnélküli áradatként folyt a vér . . . egyformán keveredett az arisztokrata vére az egyszerű munkásával . . . és még most sem száradt ki . . . nincsen már burzsuj, nincsen proletár, csak egy könyörtelen, minden emberi érzésből kivetkőzött vad terroruralom, amely mentől tovább marad kormányon, annál inkább fogja az egész emberiség lelkiismeretét megfukálni.

Mindezekből nem azt a tanulságot kell leszűrni, hogy jó volt a cárizmus, jó volt a kancsuka.

Ma már minden gondolkodó és lelkiismeretes embernek be kell látni, hogy dolgozó emberek jólétét előmozdítani nem kegy, hanem kötelesség.

Moszkva bebizonyította, hogy erre nem képes.

Nem képes elsősorban azért, mert a teóriában talán szépen hangzó elvek bolsevik módszer szerint való megvalósítása semmi jót, semmi hasznosat nem hozó rombolássá, gyilkolássá fajult. Főleg nem képes pedig azért, mert a bolsevizmus vezetői ma mindenütt olyan emberek, kikben a gyűlölet és bosszú minden más érzést felülmúl. Ott pedig, ahol a cselekvéseknél a gyűlölet és bosszúszomj a sugalmazó, az eredménynek csak a sátán örülhet.

Nem képesek erre a liberális-demokrata-szociálista pártok sem, mert a háború utáni Európában itt-ott uralomra kerülve, olyan tehetetlenségről, erélytelenségről tettek tanúságot, hogy — bár nem akarva — mindenütt Moszkva malmára hajtották a vizet. A szovjet azt, hogy tíz éves fennállását megünnepelheti, az elsősorban ezeknek a pártoknak köszönheti. Adtak a népnek szemfényvesztő szabadságokat és jogokat, amelyekkel a nép nem tud élni és amelyek az anyagi jólét előmozdításánál inkább akadályként, mint segítőként szerepelnek.

Nem képesek erre a cárok sem. Ezek sok tekintetben visszaéltek jogaikkal, elvitathatatlan bűneik voltak és végre is odajutottak, ahová őket az önmaguk hibái által felidézett végzetük sodorta.

Annak a férfinak tehát, akinek nevétől ma egész Európa hangos, akinek kemény öklén kívül emberbaráti szeretetét legádázabb ellensége sem vonhatja kétségbe, — nem maradt más hátra, mint a meglévő kormányzati sablonokat félredobni és egy olyat választani, amely az ő agyában fogant meg s amely egyesegyedül alkalmas arra, hogy egy nemzetet valóban reális értékekkel ajándékozzon meg, anélkül, hogy annak bármely osztályát javaitól megfosztaná vagy pláne azt megsemmisítené.

Mussolinin nemcsak azoknak kell üdvözölniök, akik a vörös színt utálják és attól undorodva elfordulnak, akik Mussoliniban egyesegyedül a feketeinges fasiszta vezért látják, hanem azoknak is, sőt elsősorban azoknak, kik embertársaiknak, tehát a proletároknak sorát is szívükön viselik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Betöréses lopások kiderítése.

Nyomozta: **TIMÁR JÓZSEF** tiszthelyettes (Katymár).

A trianoni határ mentén fekvő Borota községben 1921 januárjában még igen nehéz helyzetben volt az örs. A más híján primitív elhelyezésbe költöztetett esendőrlegénységnek nemcsak a bűnözésre erősen hajlamos lakosság rendbentartásával, de a nehéz határszéli szolgálattal és az akkoriban szegénységünk miatt gyengén felruházott és vegyes emberekből került pótesendőrök kézbentartásával is igen meggyűlt a gondja-baja. A tulajdonképpeni közbiztonsági szolgálat elvégzésére alig maradt idő és energia, de azért mégis csak rendben ment minden.

Az örsön tett számos feljelentés közé tartozott Szabó József borotái lakos panasza is, amelyet 1921 január 5-én jelentett be az örsön amiatt, hogy a megelőző nap éjszakájában betört valaki a padlására s onnan lisztet, disznósajtot lopott el meglehetősen nagy értékben. Néhány nap múltán idb. Pajor Péter borotái lakos emelt panaszt, mert a tyúkóljából egy kakast és 9 tyúkot lopott el az ismeretlen tettes. Megint néhány nap elteltével meg Kürtös Antal borotái lakos panaszát hallhatta az örsparancsnok. Kürtösnek az ismeretlen tettes az éléskamráját törte fel és ellopott 8 drb hatalmas sonkát, 4 oldal szalonnát és nagyobb mennyiségű füstölt húst.

Természetesen már az első lopás bejelentése után megindult a nyomozás, de az egyik panasz jött a másik után s az eredmény mindössze az a logikus megállapítás volt, hogy a betörések tettese ugyanaz a személy lehet s akiben a vakmerőség és az ügyesség találkozott.

A harmadik feljelentés vétele után az örsparancsnok Timár József tiszthelyettes vezényelte ki nyomozó szolgálatba.

Timár tiszthelyettes előről kezdte a dolgot: az első lopás színhelyén, ahol még akkor is látható volt egy mezítlábas és egy papucsos lábnyom. A második lopás színhelyén semmi nyom sem maradt, a harmadik helyszínen megállapította Timár tiszthelyettes, hogy a kamra falát áttörte a betörő, aki olyan bakancsot hordott, amelynek a jobb talpába 3 bakancsszeg van beverve. Ezeket a nyomokat egy darabon követni is tudta, de aztán a futóhomok a tolvaj pártjára állott s elnyelte a lábnyomokat.

Kürtös Antal volt a károsultak között leginkább elkeseredve, mert még önértetében is megbántottnak érezte magát. Igen büszke volt arra, hogy mint Amerikát járt embernek, sok a tapasztalata s ezért nagyon röstelte, hogy a betörő így megcsúfolta. Fel is csapott a járőr mellé magánnyomozónak, de amikor látta, hogy eme tevékenységét a esendőrök nem méltányolják a várt mértékben s igyekeznek a maguk feje után eredményre jutni s amellet nem is ment neki a magánnyomozás, rábizta sonkáinak sorsát a esendőrökre, amit, a következményekből láthatólag, helyesen is cselekedett.

Timár tiszthelyettes megtett minden megtehető a siker érdekében, de a tolvajnak mégsem bírt nyomára jutni s így a nyomozó szolgálat eredménytelenül végződött.

Közben a község lakossága természetesen tárgyalt a lopási eseteket és valóságos pánik ütött tanyát az egyébként esendes portákon. A község előljáróságára is ráragadt ez az ideges hangulat s végigpergette a dobot a kisbíró a falun, hogy az érdemes előljáróság „statáriumot” hirdet, ami azt jelenti, hogy éjszaka mindenki otthon tartózkodjék, vigyázzon a sonkákra és ha tolvajt fog, azt irgalmatlanul páholja el.

Nagyon bosszantó volt a pletyka, ami szintén bejárta a falut. Az a hír kapott lábra, hogy az örsre beosztott pótesendőrök maguk követték el a betöréseket. Hiszen az igaz, hogy a pótesendőrök nem voltak valami elsőrangban kiképezve, de a nehéz határszéli szolgálatot igen áldatlan, mostoha viszonyok között mégis csak becsületes kitartással látták el s erre az

ocsmány gyanúsításra sem szolgál-
tak rá.

Timár tiszthelyettes csak formailag végzett a nyomozó szolgálattal, amikor a bevonulását jelentette. Elhatározta, hogy végére jár a dolognak s megszá-
dítja a községet a legügyesebb tolvajától.

Szabadidejét arra használta, hogy sorba vegye azokat az embereket, akik tettesként egyáltalán szóba jöhettek.

Nem volt könnyű munka. Rengeteg utánjárás kellett, amíg így az érdekeltek szerepe tisztázódott, mert hiszen Timár tiszthelyettes ezt feltűnés nélkül csinálta, kerülve a szolgálati színezetet.

Igy jutott el lassan a borotai borbély segédjéhez. Beszélgetés közben sok mindent elfecsegnék az emberek és leszapultak természetesen a borbélysegédet is. Különösen az nem tetszett benne az embereknek, hogy a község szélén kibérelt magának egy házikót s hamarosan oda fog költözködni. Az ilyen lukszust pedig nem igen tudják az emberek egy borbélysegédnek megboesájtani.

Timár tiszthelyettestől ugyan távol állott, hogy a borbélysegéd nagyszerű sorsát megirigyelje, de mégis csak jónak látta utánajárni, hogy miből tellett erre a borotai szegényes viszonyok között fényűző vállalkozásra.

Bizony a borbélysegéd jövedelme nem volt sok. Még egy szerény szobácskára sem igen telhetett neki. Ebből csak természetesen jött az a következtetés, hogy valami nincs rendben a bérelt ház körül s hogy nem fog ártani a még lakatlan épületet egy kicsit körüljárni. Egy homályos délután, amikor lélek nem járt az utcán, erre is sor került.

Benézett az ablakon is Timár tiszthelyettes, de a nedves szobalevegő ködös párázatán kívül nem látott ott egyebet.

Csak a padlásfeljárón észlelt valamit, ami ugyan kevés ember figyelmét kötötte volna le, de Timár tiszthelyettes szemét mégis megállította. Sáros volt egy kő a padlásfeljáró egyik foka. A padláson tehát járt valaki s ha járt ott, akkor azt biztosan nem ok nélkül tette.

Amíg ezt végiggondolta Timár tiszthelyettes, már fenn is volt a padláson.

A kémény mellett aztán — igen nagy öröme — egész kincseskamrát talált. Ott díszeltek a Kürtös hatalmas sonkái, zsákokba rakva ott várták az új lakót a füstölt húsdarabok. Volt aztán ott szalonna is bőven, meg liszt is egy ügyesen bélelt ládában.

Most már könnyen ment a tulajdonképpeni nyomozás. Timár tiszthelyettes — ekkor már mint járőrvezető — pártfogásába vette a borbélysegédet és minden előzetes kikérdezés nélkül felvitte a padlásra és rámutatva az ott felhalmozott lopott dolgokra, egyszerűen azt kérdezte tőle: „Most mondja meg szép sorjában, melyiket kitől, mikor és hogyan lopta!”

A borbély menthetetlenül bajba került, érezte és látta, hogy itt nem lehet tagadni. Beismerte a betöréseket. Idb. Pajor Péter kakasát és tyúkjait egy előtte ismeretlen kereskedőnek adta el és egyéb lopott holmiból is esinos összeget tudott összehozni úgy, hogy hamarosan beléphetett volna maga is a tisztességes emberek sorába. Megkerült a bakancs is, de a szegrek már hiányoztak a talpából. Meghallotta a borbély, hogy a csendőrök megtalálták a lábnyomokat s ezért szedte ki a bakancs talpából a szegeket. Az első betörés színhelyén talált mezítlábas és papucsos lábnyomok eredete az, hogy a tolvaj papucsban ment oda, de amikor bement a lakásba, a papucsot levette.

A borbély azután még szökést kísérelt meg, de Timár tiszthelyettes túljárt az eszén s hogy elvegye a kedvét és lehetőségét hasonló vállalkozástól, megbilincselve adta át a kalocsai kir. ügyészségnek. Innen aztán sikerült megszöknie s most szerb elszakított területen gondolkozhatik azon, hogy a magyar csendőrök portájára nem ajánlatos betennie a lábát.

A „statáriumot” hirdető Borota lakói pedig megtanulták becsülni nemcsak az őrs csendőreit, de a határszél pótesendőreit is, akiket olyan csúnyán meggyanusítottak, de akiket azután annál inkább kedveltek.

Eredményes és szép példája ez a nyomozás annak, hogy a csendőr tulajdonképpen sohasem lehet „szolgálaton kívül”. Ez bizony néha kis lemondással és önfeláldozással jár, de nem éri-e meg ezt a Timár tiszthelyettes teljesítményét követő eredmény s az annak nyomán járó ön- és közbecsülés? Bizony, hogy igen!

A MI HŐSEINK

Néhai Barsika Pál csendőr.

A mozgósítás első napjaiban a határmenti őrsöket megerősítették. A nyugodt alföldi és dunántúli őrsökről észak, kelet és dél felé vezényelték a csendőröket, hogy elegendő számmal legyenek kéznél, ha szükség lesz fegyveres kézre a veszélyeztetett határokon. Így került Barsika csendőr a budapesti szárnyparancsnokságtól a beregszászi szárny szolyvai őrsére.

1914. év őszén vonult be s már megérkezése napján szolgálatba került két népfelkelővel. Nem volt elegendő csendőr s így minden járórnel csak a járőrvezető volt tényleges csendőr, a járőr többi tagja pedig idős népfelkelőkből állott. Barsika már „civil” életéből ismerte a terepet s mivel akkor már számoltak az oroszok megjelenésével, előre megállapította a megfelelő helyeket, ahonnan alkalomadtán kellemetlenkedni lehet a hivatalan vendégeknek.

Erre se kellett sokáig várnunk, mert decemberben már Szolyván is hallatszott az ágyúdörgés s nemsokára a völgyekben megjelentek a kozákok. Az első hírek után Barsika Pál azt a szóbeli parancsot kapta, hogy Snelcel Ferdinánd és még egy másik népfelkelő pótesendőrből álló járőrrel a zánykai és volóci völgybe betört kozákok állásait derítse fel s az eredményről a közelben lévő vadászok parancsnokának tegyen jelentést.

Barsika csendőr az erdőszélen haladt járőrrel s több órai út után egy kozák járőrt pillantott meg. Nem tüzeltek, mert tudták, hogy többen jönnek a járőr után. Amikor aztán egy szakasznyi kozák került puskájuk elé, gyors tüzzel rajtukütöttek. A kozákok több halott hátrahagyása mellett elmenekültek. A lövöldözésre visszafordult három tagból álló kozákjárőrt Barsika járőre elfogta s átadta a vadászok parancsnokának, aki igen értékes adatokat tudott meg a foglyoktól.

A zászlóaljparancsnok megdicsérte Barsika csendőrt s meghagyta, hogy felderítő szolgálatát továbbra is folytassa. Barsika azonban panaszkodott, hogy kevés az embere s így a kozákok könnyen kerekedhetnek.

A zászlóaljparancsnok erre hat vadászt boesájtott rendelkezésére, de lelkére kötötte, hogy mind visszahozza az embereit.

Másnap aztán be is vonult minden ember, csak Barsika csendőr maradt az ütközet színhelyén.

Az eset, amint Barsika bajtársai jelentették, így történt:

A kora hajnali órákban egy járőr egy szotnya kozákokot jelzett. Barsika csendőr az erdő szélén rajvonalat alakított s mikor a szotnya kozák közel ért, sortüzet zúdított a lovasokra. A századparancsnok s még egy pár ember elesett. A kozákok azonban nem vésztek el fejüket, egy kanyarulatnál eltűntek, lovaiokról leszálltak s megtámadták Barsika járőrt. Az első sortűz alkalmával az ide-oda szaladgáló, intézkedő, lelkesítő Barsika csendőr mindkét lábát golyó érte. Snelcel pótesendőr bekötötte sebeit. A csendőr térden állva tovább tüzelte, mikor egy lövés jobb karját és puskáját rontolta szét. Barsika csendőr szörnyű sebeit semmibe se véve, épen maradt karjával mutatta a tüzelési irányt s lelkesítette embereit mindaddig, míg egy golyótól szíven találva össze nem esett.

Emberei a túlerő elől visszavonultak, a kozákok se próbálkoztak aznap többet.

Barsika Pál csendőrt kiválóan vitéz magatartásáért az elsőosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Tetemét ideiglenesen az ütközet színhelyén temették el, ahonnan később a volóci hősök temetőjébe szállították.

A zászlóaljparancsnok a temetésnél azt mondotta: „Barsika csendőr a hősök hőse volt a Kárpátokban”.

CSENDŐR LEKSZIKON

124. Kérdés. *Mit kell tenni a nyomozás során, ha valamely tanuként kihallgatandó egyén ok nélkül megtagadja a vallomástételt?*

Válasz. A Bp. 192. §-a értelmében mindenki, akit tanuképp megidéznek, köteles megjelenni és tudomása szerint vallomást tenni. Természetesen nem köteles megjelenni az a tanu, aki egészségi állapotánál fogva az idézésnek nem tud eleget tenni, valamint az sem, akinek tévesen küldtek idézést, holott területenkívüliséget vagy személyes mentességet (diplomáciai kar és consulsági személyzet tagjai) élveznek, avagy a törvény értelmében őt csak a lakásán lehet kihallgatni.

A vallomástétel sokszor kínos és kényelmetlen helyzetet jelent a tanura és sok eset van, amikor a tanu a feltett kérdésekre vonatkozólag kitérő választ ad, avagy egyenesen megtagadja a vallomást. A törvény maga több jogcímet ismer el a vallomás megtagadása (hivatalos titok, rokoni viszony, szégyen hátramlása, stb.). Az igazságszolgáltatásnak azonban nagy érdeke, hogy ezeket a jogcímekeket ürügyül fel ne használja senki s ezeket a jogcímekeket kiterjesztőleg ne magyarázzák. Ezért a Bp. 209. §-a elrendeli, hogy a tanuságtétel megtagadásának oka szükség esetén valószínűvé teendő. Ha tehát a kihallgatást végző hatóság nem elégszik meg a vallomás-megtagadás kijelentett indító okával, joga van ennek az indító oknak megvizsgálását fogantatosítani. Ha e vizsgálat nem teszi valószínűvé a vallomástétel megtagadását vagy éppen helyt nem álló okot hozott fel az illető tanu, első sorban is figyelmeztetni kell őt arra, hogy pénzbüntetést fognak rá e miatt kiszabni és az eljárás hátráltatása miatt az okozott költségeket is meg kell fizetnie, sőt ha mindez eredménytelen volna, hónapokig tartó fogságba is lehet őt vetni.

Ha már most a csendőrségi nyomozás során merül fel ilyen indokolatlan vallomás-megtagadó eset, a járőr arra helyezze a súlyt, hogy a reinitens tanuval megértesse eljárása következményeit s magatartásának céltalan voltát. Ha ez nem használ, a tanu megrendszabályozására a csendőrségnek nincs semmi hatásköre. Ezért nem tehet mást, mint az illetékes vizsgálóbíróhoz fordul s annak bejelenti az esetet. Ennek a bejelentésnek tartalmaznia kell annak az egész ügynek ismertetését is, amelyben a tanu kikérdezésének szüksége felmerült.

125. Kérdés. *Ha valamely tanu birtokában olyan okirat vagy más irat van, amely a bűnvádi eljárásban fontos s ezt az irást a tanu kiszolgáltatni nem akarja, el lehet-e ezt tőle kényszer alkalmazásával venni?*

Válasz. Igen. Azokat a tárgyakat, amelyek a bűnvádi eljárásban bizonyítékul felhasználhatók, a Bp. 169. §-a értelmében le kell foglalni s bírói őrizet alá venni. Az ilyen tárgyakat az illetékes hatóságnak vagy közegének felszólítására mindeki köteles kiadni, tehát tanu is vagy bármely más az ügyön kívül álló személy. Előfordulhat olyan eset, hogy a nyomozás szempontjából elegendő az illető irat pusztá megtekintése is. Ilyen esetben a járőr közölje az illetővel azt, hogy az iratot nem fogja tőle elvenni, csak megtekinti vagy arról másolatot vesz, amikor az irat birtokosa minden valószínűség szerint engedni fog s elkerülhető a lefoglaló eljárással járó hosszadalmasság és alakosság. Ilyen az eset rendszerint akkor, amidőn a nyomozást az érdekli, hogy pl. egy kereskedő üzleti könyvében bizonyos dologról vannak-e feljegyzések s milyenek.

126. Kérdés. *Valaki megtudja azt, hogy a felsőbb hatóságtól bizalmas rendelet érkezett egy rendőrkapitánysághoz. Szeretné tudni e rendelet tartalmát s megkér egy a rendőrkapitányságnál alkalmazott kezelőhivatalnokot arra, hogy ha e rendeletet irattározás végett megkapja, tartalmát árulja el neki. A kezelőhivatalnok a kérésnek eleget tesz. Mit követett el?*

Válasz. A kezelőhivatalnok cselekménye a Btk. 479. §-ába ütköző, hivatali titok elárulásának vétsége. Ha megállapítható az, hogy jutalomért árulta el a hivatalos titkot, a Btk. 467. §-ába ütköző megvesztegetés büntetéről van szó, amelybe a Btk. 497. §-ába ütköző vétség beleolvad.

127. Kérdés. *Mi a különbség a Btk. alá eső büntettek és vétségek, valamint a Kbt. alá eső kihágások közt a cselekmény szándékosságát tekintve?*

Válasz. A Btk. alá eső bűncselekmények esetén a főszabály az, hogy büntett vagy vétség csak szándékos cselekmény lehet, kivéve, ha a törvény a gondatlan cselekedetet is büntetni rendeli. A Kbt. alá eső cselekményeknél pedig az a szabály, hogy a gondatlanság és szándékosság kérdése általában közömbös, ahol a törvény csupán a szándékos cselekményt kívánja büntetni, ott azt kivételképpen külön megemlíti.

128. Kérdés. *A sértett külföldi állam ügyészségénél tesz feljelentést Magyarországon lakó magyar állampolgár ellen. A külföldi államügyész a feljelentés további eljárás végett az illetékes magyar hatóságnak küldte meg. A magyar jog szerint a feljelentés tárgyát tevő bűncselekmény csak magánindítványra üldözhető. Eljárhat-e a feljelentés tárgyában a magyar hatóság?*

Válasz. Igen, mert a külföldi hatóság előtt tett magánindítványnak is ugyanaz a jogi hatálya van, mint a magyar hatóságok előtt tett magánindítványnak. Igaz, hogy a Bp. 89. §-ának 2. bekezdése szerint a feljelentést az illetékes kir. ügyészségnél kell tenni, de azt más ügyészség, valamint a rendőri hatóságok, közegek és a bíróságok is kötelesek elfogadni s az illetékes kir. ügyészséggel közölni. Ebből sokan azt következtették, hogy a törvény csak a magyar hatóságok előtt tett feljelentésekről szól, mert hiszen külföldi hatóságokra köteleseket nem róhat, következésképpen a külföldi hatóságok előtt tett magánindítvány nem törvényszerű. Ez az álláspont azonban téves, mert a Bp. 89. §-ának nem az az értelme, hogy megkülönböztessen belföldi és külföldi feljelentést jogi hatály szerint, hanem éppen ellenkezőleg az a célja, hogy a bűncselekmények feljelentőit támogassa akkor is, ha nem illetékes hatóságnál panaszkodnak. Ebből kiindulva tehát semmi elvi tilalom nem feszélyezi a magyar hatóságokat a külföldi hatóságnál tett magánindítvány elfogadásában. Az ilyen magánindítványt már csak azért is el kell fogadni, mert ezzel jogcímet szerzünk arra, hogy a külföldi hatóság a magyar hatóságoknál tett feljelentésekre vonatkozólag hasonló eljárást kövessen.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Az Országos Tiszti Kaszinó október 10-én megtartott évzáró közgyűlése. A tisztikaszinó ez évi közgyűlése — József főherceg, tábornagy úr ő kir. fensége, díszelnök elnöklete alatt — páratlan látogatottság mellett folyt le. A fenséges díszelnök megnyitotta az ülést s utána az egyesület elnöke — Gyergyószentmiklósi Kary Béla ny. altábornagy — tartotta meg magas szárnyalású elnöki megnyitóját. Ezután vitéz Szakvály Emil ny. áll. tábornok alelnök, az egyesület múlt évi számadásainak eredményét és a jövő évi költségvetést ismertette, mire a közgyűlés a felmentvényt az elnökség minden tagjának megadta. Majd Miákich Alajos, az egyesület ügyvezető igazgatója tartotta meg beszámolóját, melyet a közgyűlés nagy tetszéssel fogadott. Azután a Honvédelmi- és a Belügyminisztérium indítványára, a közgyűlés az egyesület jelenlegi címét a következőre változtatta: „M. Kir. Honvédtisztek Országos Tudományos és Kaszinó-Egyesülete.” Végül a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette a vezetőség és a bizottságokba csoportosított választmányi tagok névjegyzékét s az egyeseket beosztásukban megerősítette. A megüresült tudományos bizottsági elnöki tisztségre pedig vitéz Nagy Vilmos vkszt. ezredest nagy szótöbbséggel választották meg a megjelent kaszinótagok. Más tárgy nem lévén, József főherceg úr ő kir. fensége, díszelnök a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére báró Balás György ny. áll. tábornoszernagy és pilisi Kornháber Adolf ny. áll. altábornagy urakat kérte fel s azután az ülést berokasztotta.

Mihelyt bizol magadban, élni tudsz. Goethe.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A belga csendőrség.

TIHANYI FERENC százados fordítása.

(6. közlemény.)

124. Ha az alárendelték úgy vélik, hogy a kiszabott fenyítés alaptalanul érte őket, joguk van szolgálati úton panaszt emelni, de ez a fenyítés végrehajtását nem akadályozhatja.

125. Ha a tisztek úgy találják, hogy a szolgálati hiba oly nagy, hogy példaadásként a fenyítést szóbelileg és nyilvánosan kell kiróni, akkor a fenyítés kiszabását az örsszemléig elhalasztják.

126. A fegyelmi fenyítések, amelyeknek tartama a 15 napot túl nem haladhatja, csak kellő megfontolás után szabhatók ki.

127. Altisztekre és csendőrökre az alábbi esetekben lehet fegyelmi fenyítést kiszabni:

1. ha állomáshelyüket eltávozási engedély nélkül elhagyják, örskerületük határát átlépik;

2. ha a lovak ápolására és etetésére meghatározott időben meg nem jelennek;

3. ha a laktanyába a szabályzatok által előírt időre nem térnek vissza, vagy a laktanyán kívül hálnak;

4. ha lerészegednek;

5. ha könnyelmű adósságot esinálnak;

6. ha társaikkal civakodnak, a csendet, rendet és illedelmet, melynek a laktanyában mindig meg kell lennie, bármi módon megzavarják;

7. ha a szabálytalan öltözködés, tisztatlanság, a ruházatnak, szerelvénynek és fegyverzetnek hiányos gondozása miatt adott figyelmeztetések és rendreutastások eredménytelenek voltak;

8. tunyasággért, a titoktartás megszegéseért, szolgálati hanyagságért, fegyelmetlenkedésért, az előljáró parancsának vagy az illetékes hatóság megkeresésének késedelmes teljesítéséért, a leghosszabb tartamú fenyítést kell kiszabni; ha az engedetlenség, késedelem, kötelességmulasztás és fegyelmetlenkedés vagy önkényeskedés a fennálló törvény által megjelölt valamely bűncselekmény tényálladékát kimeríti, akkor a megtorlásra a hadi, illetőleg a polgári törvényszék illetékes;

9. ha akár lovas-, akkor gyaloggyakorlatokon nem jelennek meg;

10. és végül ha a szabályzatok által követelt rendet és fegyelmet bármi módon megzavarják.

128. A fenyítések tartamát visszaesés esetében meg lehet kétszerezni.

129. A fegyelmi fenyítéseket az előljáró csak akkor szabhatja ki, ha a fenyítendő cselekményről teljesen tájékozva van.

130. Minden csendőrt, aki részegség miatt fenyítve volt és javulást nem mutat, a harmadik visszaesés után — a csapathoz leendő visszaküldés végett — a fegyelmi tanács elé kell állítani.

131. Ha az altiszteknek és csendőröknek feleségeik magukat ildomtalanul és erkölcstelenül viselik, a legénység között egyenetlenséget idéznek elő; a laktanyából ki kell őket utasítani és ott nem lakhatnak. Ugyanígy kell eljárni abban az esetben is, ha szolgálati ügyekbe elegyednek vagy tapintatlanságukkal az ör fegyelmet megbontják.

132. Ha megállapítást nyer, hogy valamely altiszt vagy csendőr feleségével valamely szolgálati titkot közölt, ezt a körülményt a fegyelmi lajstromba be kell vezetni.

133. A századosok és hadnagyok, ha szemléik alkalmával az előző pontban említett szolgálati titoksértésről értesülnek, az érdekelt altiszt vagy csendőr nejét a laktanyából kitiltani kötelesek.

134. Ugyancsak ki kell tiltani minden nőt, aki nem képes igazolni, hogy a laktanyában lakó valamely csendőrrel törvényes házasságban él.

Általános rendelkezések.

135. Jelen utasítást — érvénybe lépésének napjától — minden ör végrehajtani köteles.

Tisztek, altisztek és csendőrök kötelesek a rájuk vonatkozó rendelkezésekhez alkalmazkodni.

136. Az utasítás 1—1 példányával a tiszteket, valamint az örparancsnokokat el kell látni. Ha az örparancsnokot áthelyezik, köteles az utasítás példányát utódjának átadni.

A járási főnökök az utasításból szintén kapnak egy példányt.

137. A tiszteket, altiszteket és csendőröket más szolgálatra, mint amit ez az utasítás előír, igénybevenni nem lehet.

138. Azokat az altiszteket és csendőröket, akik ennek az utasításnak tanulmányozásánál különös buzgalmat és értelmességet mutatnak fel, az előjárók mint előléptetésre különösen érdemeseket, jegyezzék elő.

Napirend:

É b r e s z t ő	Időszak	
	nyáron (április 1-től szeptember 30-ig)	télen (október 1-től március 31-ig)
	4 ^h 30 ^l	5 ^h 45 ^l
Névsorolvasás, 1-ső etetése a lovaknak ($\frac{1}{3}$ -ad szénaadag)	5 ^h	6 ^h
1-ső megitatása a lovaknak fél órával a széna szétosztása után		
2-ik etetése a lovaknak ($\frac{3}{10}$ zabadag, $\frac{1}{4}$ szalmaadag, ha a lovak az istállót nem hagyják el; ha a lovak szolgálatba mennek, a szalmát a szolgálatból való visszatéréskor kell odaadni), 3-ik etetés	6 ^h	7 ^h
1-ső étkezés	6 ^h 30 ^l	7 ^h 15 ^l
A szolgálatba indulás órája nem szabályozható, mert az mindig a körülményektől függ s amennyire csak lehetséges, a járőröket a napnak különböző óráiban kell kivezényelni		
2-ik megitatása a lovaknak (feltéve, hogy azok nem izzadtak, sem felhevülve nincsenek)	11 ^h 45 ^l	11 ^h 45 ^l
4-ik etetése a lovaknak ($\frac{3}{10}$ zabadag)	12 ^h	12 ^h
2-ik étkezés	12 ^h	12 ^h
Lóápolás	14 ^h	13 ^h 30 ^l
3-ik megitatása a lovaknak	14 ^h 45 ^l	14 ^h 15 ^l
5-ik etetése a lovaknak ($\frac{1}{3}$ szénaadag)	15 ^h	14 ^h 30 ^l
3-ik étkezés, rendeletek, körözüvények, szolgálati parancsok felolvasása	18 ^h 30 ^l	18 ^h 30 ^l
6-ik etetése a lovaknak ($\frac{1}{3}$ szénaadag, $\frac{4}{10}$ zabadag és $\frac{3}{4}$ szalmaadag)	19 ^h	19 ^h
Elindulás éjjeli szolgálatba, tekintetbe véve a a leportyázandó területet vagy egyéb körülményeket, de sohasem előbb	21 ^h	20 ^h
Takarodó, névsorolvasás, kivéve az állandó ki-maradási engedéllyel bíró altiszteket	22 ^h	22 ^h
<i>Tiszti székhelyeken:</i>		
Az örparancsnok jelentéstétele a századparancsnoknál	9 ^h 30 ^l	9 ^h 30 ^l
A századparancsnok jelentéstétele a kerületi parancsnoknál	10 ^h	10 ^h
A belső szolgálattal kapcsolatos intézkedések szóbelileg történnek		

Külörsök számára.

A reggeli jelentéseket csak akkor kell a kerületi parancsnokokhoz intézni, ha beadványokról, átvételi elismervényekről vagy változások bejelentéséről van szó. Ezeknek reggel az első postával kell befutniok.

Gyakorlati katonai kiképzés.

A külörsökön a lovakkal naponta hosszabb-rövidebb ideig, de legfeljebb $\frac{3}{4}$ óráig lovardát kell tartani. Ez alól az aznap külszolgálatra menő lovak fel

vannak mentve. A lovardalovaglás tartamát meghatározni nem lehet, a fő az, hogy egy egész napon át lovagolatlanul ne maradjanak. Ilyenkor a lovakat meg kell nyergelni és zablával ellátni. Az őrsparancsnok kéthetenként kétszer legénységével végrehajtja a katonai gyalog és lovas gyakorlatokat, aminek tartama legfeljebb egy óra lehet. A gyakorlat időpontját az őrsparancsnok akként állapítsa meg, hogy a szolgálat hátrányt ne szenvedjen s ne essen össze az emberek érkezésének vagy a lovak etetésének időpontjával.

Tiszti székhelyeken hetenkint háromszor kell lovas gyakorlatokat tartani. A többi három napon a lovakat a lovardában vagy máshol csupán jártatni kell. A gyalog gyakorlatokat hetenkint kétszer kell átvenni. Ezeknek a gyakorlatoknak tartama legfeljebb egy óra lehet. A kerületi parancsnok vezeti úgy a lovas, mint a gyalog gyakorlatot. Ő felelős alárendelt őrsének katonai kiképzéséért.

Havonta egyszer az őrsök legénységével a gyalog és lovas szakasz-gyakorlatokat is át kell venni.

Olyan gyakran, amint lehetséges, mind a karabéllyal, mind a pisztollyal céllövészetet kell tartani.

Rossz idő esetén a havi gyakorlatot elméleti oktatás helyettesíti.

A havonta megtartandó gyakorlatoknak és az elméleti oktatásnak tartama 2 óránál több nem lehet és olyan módon kell az őrsök legénységét berendelni, hogy azok ne túl későn térjenek állomáshelyeikre vissza.

Elméleti oktatás.

A külörsökön elméleti oktatást (katonai, igazságügyi dolgokról, beleértve jegyzőkönyvek szerkesztését, továbbá a mozgosításról) kéthetenként kétszer kell tartani és pedig olyan módon, hogy azon min-

den csendőr jelen legyen. Az őrsparancsnok úgy választja meg ezt az időpontot, hogy az elméleti oktatás miatt a szolgálat hátrányt ne szenvedjen. ¼ óránál tovább nem tarthat s amennyiben lehetséges, a délutáni loápolás és a 6-ik etetés közötti időben kell megtartani.

Tiszti székhelyeken elméleti oktatást — a szombati napot kivéve — naponta kell azokkal tartatni, akiknek kiképzése még befejezve nincs. Az elméleti oktatás felügyelésével a kerületi parancsnok van megbízva.

Kiegészítő határozványok a napirendhez.

I. Miután a szolgálat követelményei a különböző egységeknél különbözőek, a parancsnokok a napirend szelleméhez alkalmazkodva, a napirendet a szolgálat különlegességeinek megfelelően állítsák össze.

II. Nem szabad az alábbi lényeges szempontokat szem előtt tévesztetni:

A) Az egészségtannak az emberekre és állatokra vonatkozó szabályait.

Az egészséges embernek rendes körülmények között, átlag 7½—8 órai alvásra van szüksége. Ennek biztosítása végett a hét egyes napjain az ébresztő órája későbbre tolható ki és pedig nyáron 5½, télen 6 óráig.

Az emberek étkezésének és a lovak etetésének idejét pontosan meg kell határozni.

A reggeli névsorolvasás egyes gyengébb állományú egységeknél elhagyható s elegendő az embereknél a jelenlétet a lovak gondozásánál vagy a szolgálatba induláskor megállapítani.

B) A lovak tisztántartását (gondozását).

A loápolásoknak száma és tartama nem fontos, az a lényeges, hogy a lovak tiszták legyenek.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	15·20 P
Ugyanaz «Extra-Loden» minőségben	16·80 «
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	18·— «
Ugyanaz extra finomban	25·60 «
Férfi ing, fehér vagy khaki színben, kitérő molinból, szolgálatban zubbony alá a legcélszerűbb, legjobb és legolcsóbb	5·20 «
Alsónadrág, ugyanezen minőségben, rövid	2·50 «
Ugyanaz egész hosszú, fűzős	4·40 «
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron	8·80 «

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

KEMÉNYFA HÁLÓSZOBA

Tartós kivitelben. Jótállással kapható.
Csendőröknek kedvező részletfizetési feltételek.
Lányi butorkereskedő, VII., Akácfa-utca 7. sz.

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

CSENDŐR

utalvány nélkül vásárolhat cipőt, bőrdíszműáru, gramofont készpénzárón hat havi lefizetésre

NORMA Cipőkereskedelmi Rt., Budapest, V., Erzsébet-tér 13

Telefon: Teréz 279—79

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

C) A fegyverzet, ruházat, szerelvény és lőszerszámok jókarban tartását.

D) Annak szükségességét, hogy a esendőrök és a tisztések a hivatásuk által megkövetelt ismeretekkel rendelkezzenek.

E célból a esendőröknek és tisztéseknek bizonyos számú és tartamú katonai gyakorlatozáson és elméleti oktatásban részt kell venniük. Ezeknek a gyakorlatoknak és elméleti oktatásoknak száma és tartama azonban — azoknál a esendőröknél és tisztéseknél, akik a fegyverek forgatásában és a mozdulatok végrehajtásában a kellő ügyességre, az elméletiüket illetően pedig megfelelő előhaladásra tettek szert — lezállítható.

A esendőrség állományának kiegészítéséről.

Általános határozványok.

A esendőrség állományának kiegészítése önkéntes jelentkezőknek felvétele útján történik.

A jelentkezőket, amennyire lehetséges, a tényleges vagy volt katonák közül kell felvenni.

A felvételi vizsga magában foglalja:

a) a testület orvosa által megejtett orvosi vizsgát és

b) az elméleti vizsgát.

Az elméleti vizsga a következőkből áll:

a) legalább 15 sornak tollbamondása. A szöveg megválasztásánál tekintettel kell lenni arra, hogy az legyőzhetetlen nyelvtani nehézségeket ne foglaljon magában, miután a jelentkezők nagy része csupán az elemi iskolát végezte el.

b) Valamely egyszerűbb tárgyú, legalább 25 sornyi fogalmazvány készítése.

c) A számtani négy alapműveletnek egész számokkal való gyakorlása.

A jelentkezőknek 2 órai idő áll rendelkezésükre a tollbamondásra és a fogalmazvány elkészítésére, fél óra pedig a számtani feladat megoldására.

d) Néhány sor szövegnek fennhangon való olvasása.

Ha a jelentkezőknél valamely nyelvhiba észlelhető, az orvost erről a nyelvhiba mibenlétének megállapítása végett, értesíteni kell.

A vizsgák eredményéről jegyzőkönyvet kell felvenni. Azt a jelentkezőt, aki 100 egységből legalább 50-et nem kapott, el kell utasítani.

A esendőrségi szolgálatra alkalmas jelöltek 3 csoportra sorolhatók:

1-ső csoport: azokból áll, akik legalább 85 egységet kaptak, ezek „kiváló”-ak;

2-ik csoportba tartoznak azok, akik legalább 75 egységet kaptak, ezek „igen jók”;

3-ik csoport azokból áll, akik legalább 50 egységet kaptak, ezek „jók”.

A levizsgázott jelölteket minden negyedévben ilyen csoportokba osztják be.

Az egyes csoportokon belül való rangsorolásnál mindig a magasabb osztályzat számot veszik tekintetbe. Azok a kiszolgált katonák, akik a harcosállományban szolgáltak, csoportjuk élére kerülnek.

Az első csoportbeliek tényleges szolgálatra azonnal behivatnak, a 2. és 3. csoportbeliek csak akkor, ha még létszámbéli hiány van.

A jelentkezők nem oszthatók be olyan őrsre, amelynek körletében ők vagy feleségük születtek vagy tartózkodtak. Ez a tilalom kiterjed a szomszédos őrskörletekre is.

(Folytatjuk.)

HIREK

Kormányzó Úr Öfőméltósága elismerése a testőrséghez vezényelve volt esendőröknek. A Kormányzó Úr Öfőméltósága a folyó év június és július havában a m. kir. testőrséghez vezényelve volt 20 fő esendőrnek nagy buzgalommal, példás lelkiismeretességgel és teljes odaadással végzett szolgálatukért legmagasabb elismerését méltóztatott kifejezni.

Elöléptek: Tözsőrmesterré: az I. sz. esendőrkerületben: Deák András, Vitéz Mészáros Márton; az V. sz. esendőrkerületben: Maszlag Imre, Kiss Kálmán, Orbán István, Bölöni János, Bodó Antal, Szalkai Imre; a VIII. sz. esendőrkerületben: Hideg Bertalan, Tasonyi András és Ducza István őrmesterek. Őrmesterré: az I. sz. esendőrkerületben Kiss Károly, Horváth Ferenc I., Tóth József II., Faragó István, Barabás Zsigmond, Polczér Sándor, Márton Orbán, Dudás István, Földi János,

ASSZONYOM!

Kísérelje meg és mosson

Persil

önműködő mosószerrel.

Szappan, kefe és dörzsölés nélkül,
tüzelő és munka megtakarításával
havonta tetemes összeget
takarít meg.

Varra József; az V. sz. esendőrkerületben: Honczik Pál, Higyed Kálmán, Juhos István; a VII. sz. esendőrkerületben: Ferenczi István, Éva Gusztáv, Kiss Lajos, Koncz Mihály, Mészáros Mátyás, Molnár Gyula I., Simon Péter, Szabó István II., Tóth József I., Pető Mihály, Bakos József, Kovács Károly II. és Brunzsvik Miklós esendőrök.

Dicséret. A m. kir. debreceni VI. sz. esendőr kerület parancsnoka Hajdu László tiszthelyettes a debreceni esendőriskolánál 6 éven át segédoktatói és szolgálatvezetői minőségben kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért dicséret okirattal látta el.

Házasságot kötöttek: Az I. sz. esendőr kerületben: Szabó József III. törzsőrmester Tóth Anna Máriával Rákócziútfalván; az V. sz. esendőr kerületben: Popity György őrmester Csanádi Borbálával Kalocsán; Balanyi Pál tiszthelyettes Fülöp Zsuzsannával Csongrádon; a VII. sz. esendőr kerületben Eszényi András őrmester Kövér Ilonával Putnokon; Barnabás István tiszthelyettes Holló Máriával Recsken, Laurinyecz János tiszthelyettes Saguly Mária Erzsébettel Abaujszántón, Bíró József törzsőrmester Tóth Juliánnával Sajószentpéteren, Holló József törzsőrmester Virág Lidiával Nemesbiken, Terényi István törzsőrmester Szarvas Gregor Etellel Kiskunhalason.

Kérelmek. Székely József volt esendőr keresi Sima János (Wagman Bros. Balgamie Sask. Canada); Balog Lajos volt rozáliai őrsbeli alőrmestert keresi Gégény András volt pót-esendőr, aki 1918-ban szintén a rozáliai őrsön teljesített szolgálatot. Gégény András címe: Rétköz (Szabolcs megye). Értesítést kér azoktól, akik Balog Lajos jelenlegi címét ismerik.

Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: Halmos Gyula és Zábó Imre lakócsai őrsbeli (csurgói osztály) esendőrök, előbbi a nagykanizsai vagy kaposvári osztály, utóbbi a kaposvári osztály területére; Döme Ferenc klárafalvai őrsbeli (makói osztály) esendőr a kecskeméti osztály területére. Kérik kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

Egy nyugdíjas esendőrtiszthelyettes vagy altisztet keres alkalmazásra báró Villasecca Lajos baromfigazdasága, Buda keszi (Kálvária-út 15-17.). Az illetőnek — aki lehet nős, gyermekkel is — feladata lenne az egész telket (kert, baromfiólak, utak, lakóházak) gondozni, időnként meszelni, tatarozni; a tulajdonossal közösen őrizni, az állatállományt etetni, itatni, nevelni, ápolni, hizlalni, tönni stb., egyszóval az egy ilyen baromfigazdaságban előforduló összes teendőket elvégezni. A tulajdonos fizetést nem ad, ad ellenben egy szoba-konyhás lakást, tojást, a gyümölcstermésből némi részesedést, állattartási kedvezményt, esetleg zöldségtermesztésre kertterületet stb. Az érdeklődők közelebbi részletek végett forduljanak báró Villasecca Lajoshoz, Budapest, II. ker. Fő-utca 7. sz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a esendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest. I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

Gondolkodó II. 1. Nősülési kérvényét csak akkor nyújthatja be, ha 6 évi esendőrségi szolgálati ideje megvan és a 28. életévét betöltötte. 2. A hozomány elegendőnek látszik, de erkölcsiekben is meg kell hogy feleljen az ara a kívánalmaknak. Minden tekintetben a kivizsgáló előjáró állapítja meg, hogy arája esendőr altiszthez méltó-e.

Párber. 1. Honvédségi Közlöny 1925. évi 8. számában megjelent 4573/eln. 1925. sz. körrendelet kimondja, hogy a tényleges állományú honvéd tisztikar és legénység illetékei egyházi adó alá nem vonhatók, de az önkéntes adózás tilalmát a rendelet nem állapítja meg, sem pedig az illetékeken kívül eső jövedelmek, vagyonok egyházi megadóztatását nem tiltja. A nyugállományúakra ez a rendelet nem vonatkozik azért, mert a nyugállományban levők a polgári egyházak kötelekékbe tartoznak, a lelki gondozást minden tekintetben onnan nyertik s így az egyházi adót fizetni kötelesek, épen úgy, mint az egyház polgári hívői. A honvédség számára kiadott rendelet a esendőrség tagjaira is vonatkozik, mert a esendőrség tagjai mindennemű adózás szempontjából a honvédség tagjaival egy tekintet alá esnek.

Ágasvár. Minden vármegyének és törvényhatósági joggal felruházott városnak állandóan megvan a kormány által kinevezett főispánja, aki a vármegyei önkormányzattal (autonómia) szemben a központi hatalmat, a kormányt képviseli. A kormánybiztost is a kormány nevezi ki, de csak esetenként, amikor és amilyen megbízatással azt rendkívüli körülmények szükségessé teszik. Elemi csapások, a nyugodt állapotokat

HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

„CORVIN“ BÚTORCSARNOK
Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Butorhitel a esendőrség tagjainak Sándor Ignác butoráruháza, Budapest, VI., Dessoúfy-utca 18-20 (Nagymező-ú. és Vilmos császár-út között) szállít hitelképes feleknek készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel elsőrendű butorokat.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kapják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, bélésárukat,
vásznat, sifont, zefireket,

és egyéb vászonárukat,
női s férfifehérműveket
készen és rendelésre,

törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árut,
kötött gyermekgarnitúrát,

kesztyűt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, függő-
göny és függönykerméket,

új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókerméket, selymeket, valamint díszpárnaikat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 december hó 1-ével kezdődnek.

meghaladó politikai, társadalmi viszonyok, stb. eseteiben kormánybiztost küld ki a kormány, aki kezébe veszi a bármilyen szempontból a rendestől eltérő állapotok nyugodt mederbe terelődését, de nem amint ön írja: a katonaság felhasználásával, mintegy abszolút rendelkező hatalommal, mert az már katonai diktatúra volna s ez kormánybiztos nélkül, kizárólag a katonaság vezetőinek irányítása mellett történik. Erre is van már számos példa és sor akkor kerülhet rá, ha a polgári hatóságok a rendelkezésükre álló erőkkel a rend fenntartását biztosítani nem képesek. Ezzel szemben a kormánybiztos csak a polgári hatóságok, a csendőrség és rendőrség vagy végső szükség esetén itt-ott katonai karhatalom igénybevételével igyekszik visszaállítani a normális viszonyokat.

In nuce. 1. Ilyen pápai rendelet nem látott még napvilágot s nincs is rá kilátás. 2. Ha az előző házasságot nemesak polgári, de egyházi esküvő is megpecsételte, akkor a róm. kath. vallású elváltak újabb egyházi házasságot nem köthetnek, ha csak a szentszék az előző házasságot valamilyen rendkívüli okból egyháziilag is fel nem bontotta. Ezeknek az okoknak azonban oly rendkívülieknek kell lenniük, hogy még a levelében említett körülmények sem bírhatnak ekkora erővel. 3. A róm. kat. vallású elváltak, ha a házasságot a szentszék nem bontja fel, nem gyónhatnak és nem áldozhatnak, de keresztcsünlők éppen lehetnek, azt nem nézik olyan szigorúan. 4. Az újabb házasságból származó gyermekek ez a tilalom nem terjed ki. A gyermekeket az egyház úgy tekinti és kezeli, mintha egyháziilag is helytálló házasságból születtek volna. Nem érezzük hivatottaknak magunkat arra, hogy erről a kérdéstről kritikát mondjunk. Kétségtelen, hogy ilyen és hasonló, ma már talán túlszigorú dolgok miatt nem egy hívője került már az egyháznak súlyos lelki válságba. Arra az elkéseregett hangon tett kijelentésére, amely szerint ilyen körülmények között kénytelen lesz más vallást választani, csak annyi a megjegyzésünk, hogy a nyugodt lelki életet nem csak a vallás egyedül, hanem a jóra törekvésen alapuló nyugodt, tiszta lelkiismeret is megadhatja. Ha tényleg úgy áll a dolog, ahogy írja, hogy az első nejtől való elválást becsülete és lelkiismerete elkerülhetetlenné tette, akkor csak emelje fel a fejét és menjen el nyugodtan a templomba, az Istentől senki sem tudja önt eltiltani. Meggyőződés nélkül, egyszerű daczból ne térjen át más vallásra.

Keleti front. Nincs egyedül, mert sokan végigszenvedtek, több sebesüléssel, hosszas harcra való szolgálattal, utána fogságba estek s most a harcra való szolgálataik és szenvedéseik minden külső elismerő jele nélkül folytatják a békeszolgálatukat. Ne törődjék a kétérdősökkel és lekicsinylőkkel, minden férfi első sorban magában, az önértékében hordja tettei s érdemei jutalmát. A gánoskodók annál agresszívebbek, minél jobban mutatja, hogy az fáj Önnek, hát esendes megvetéssel forduljon el tőlük. Különben olvassa el lapunk legutóbbi számában „Hazám” jellegű küldött üzenetünk 1. pontját. Ha volt tiszt elöljárói élnék s tudja a címüket, kérjen tőlük nyilatkozatot a harcra való szolgálattal illetően s akkor őrskihallgatáson kérje a Károly csapatkereszt odaítélésére irányuló kérelmének a belügyminiszter úrhoz (VI. e. osztály) való felterjesztését. A kérvényhez a nyilatkozatokat csatolni kell. Ha a sebesüléseit is hasonló módon igazolni tudja, a sebesültek érdemének odaítélését is azonos módon kérheti.

Csépa. Még így sem járt el előírászerűen, mert Budapesten a honvéd kórházaknál meg sem próbálta felesége bejuttatását. Azt, hogy ne jöjjen nővére az illető kórházban teljesít szolgálattal, a kincstár szempontjából nem elfogadható indok. A fennálló szabályok szerint tehát nem tarthat igényt a kórházi ápolásból felmerült költségek megtérítésére. Segélykérelemmel megpróbálkozhatik, ha a legutóbbi levelében írtak a valóságot teljesen fedik, ami különben segélykérelme esetén megállapítás tárgya lenne.

350. A közigazgatás vezetője köteles ugyanannyi szolgálattal teljesíteni és a foglalkozási időt épen úgy betartani, mint az őrs többi tagjai. A közigazgatás körüli teendőket csak szolgálattalmentes idejében végezheti.

Reménység I. A törzsrörmesteri rendfokozatnak 2 fizetési fokozata van. Az elsőbe azok kerültek, akik főtörzsrörmesterek voltak, akik hosszas csendőrségi szolgálattal rendelkeznek s mert altiszti vizsgát nem tettek, nem lehettek s mindaddig, amíg őrsparancsnokképző tanfolyamot nem végeznek, nem is lehetnek tiszthelyettesek. Mindenesetre méltányos, hogy hosszas csendőrségi szolgálattal való tekintettel magasabb vezénylési pótdíjban részesüljenek. Ha majd ön is eljut abba a szolgálattal korbá, viszont őrsparancsnokképző tanfolyamba nem kerül, más szemmel fogja nézni a dolgot, mint most.

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.
Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

elsőrangú súlyszethető **Central Bobbin** varrógépeket 3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, láncot, pedált, nyergeket nagyban gyári áron, külső gummit 6:80 pengőtől, belsőket 2:10 pengőtől, Motobécane francia motorkerékpárokat 8:40 pengőért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és gumminagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **Ó**-utca
Postások és rendőrség szállítója.

Világhírű „**Styria**“ kerékpárok, kerékpárgummi, kerékpáralkatrészek
Világhírű „**Columbia**“ és „**His Masters Voice**“ gramfonok és gramfonlemezek, továbbá legjobb **varrógépek** gyári raktára **Deményi és Fia** cégnél
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz.

Eladás a csendőrség tagjainak részletfizetésre is olcsó gyári áron Kérjen árjegyzéket!

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-, úriszoba és konyha-
bútort a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. felemelet.

NAGY ÁRKEDVEZMÉNY
Gábor Lajos — óras és ékszerész —
V., Lipót-körút 30. sz.
la R. Doxa P 26.— la Omega . . . P 37.—
15% engedmény a csendőrség tagjai részére Kérjen ingyen árjegyzéket!